పూర్వ కథ

కలలు కంటూ ఢిల్లీ నగరానికి చేరిన క్యామ్‌లాల్ ఉద్యోగం కోల్పోయి, వ్యాపారంలో నష్టపడి, నిస్సహాయుడవుతాడు.

పెద్దమ్మాయి తారను హరబంస్ వివాహం చేసుకుంటాడు

నావికా దళంలో చేరి, అమెరికన్ దళంతో దక్షిణ ధ్రువానికి వెళ్ళిన వీరేన్ తిరిగివస్తూ సముద్రంలో తప్పిపోతాడు. పోలీసులు వీరేన్ కోసం నిఘా వేస్తారు ప్రశ్నిస్తారు వేధిస్తారు

ఇంట్లోని వారు చాలా కాలంపాటు వీరేన్ తిరిగి వస్తాడన్న భ్రమలో వుంటే, పోలీసుల పరిశోధనలు విఫలం కాగా, చివరకు తప్పనిసరిగా వీరేన్ మృతి చెందాడన్న చేదు నిజాన్ని స్వీకరిస్తారు

ఇంటి అద్దె బకాయిలు, చుట్టూ ఎటు చూచినా అప్పులతో క్యాంలాల్ సతమతమవుతూ వుంటాడు —ఇక చదవండి

సాగిపోతున్న రైలుబళ్ళు

ఎక్కడెక్కడో తిరిగి ఎన్నెన్నో ప్రయత్నాలు చేసి చివరకు నజఫ్‌గఢ్ రోడ్‌లోని ఫ్యాక్టరీలో డర్వాన్ నౌకరీ సంపాదించాడు క్యాంలాల్. ఆ నౌకరీ ఇప్పించిన వ్యక్తికి తనకు వచ్చే జెళ్ళయి ఆయిదు రూపాయల్లోంచి మాసవారీగా ఎదిహేను రూపాయలు ఇచ్చుకోవాలి, ఆ షరతు మీదనే 'ఇంత మునలి' బలహీన వ్యక్తికి నౌకరీ దొరికింది. క్యాంలాల్ ఇప్పుడు రాత్రులు ఇంటివద్ద ఉండటంలేదు రాత్రి కావలి కోసం ఫ్యాక్టరీకి వెళ్ళిపోతాడు. సాయంత్రం కాగానే యింటినుంచి బయలుదేరుతాడు. కాంచెంపేపు ఆజమల్ ఖాన్ రోడ్డు మీది జన ప్రవాహాన్ని చూస్తూ నిలబడతాడు. లేదా ఆర్యసమాజ్ మందిరంలో జరిగే ఏ ఆధ్యాత్మిక ప్రవచనాన్నో వది వదిహేను నిముషాలపేపు వింటాడు. మళ్ళీ ఆర్యసమాజ్ రోడ్డు మీద నుంచి కరోల్‌బాగ్ రోడ్డుకేసి వెళుతూ పోలీసు స్టేషన్ దగ్గర మలుపుతిరుగుతాడు. .....పోలీస్ స్టేషన్ దగ్గర ఓ విమానం ఆగుతాడు. బహుశా ఇన్‌స్పెక్టరు కనిపిస్తాడేమోనని.....అత నెప్పుడూ కనపడలేదు. అప్పుడప్పుడు స్టేషన్ దగ్గర జనం గుంపులుగూడి వుంటారు. పోలీసులు నైకళ్ళ మీద వస్తూ పోతూ వుంటారు. కొందరు నేరస్తులు చేతగానివాళ్ళలా కూర్చుని వుంటారు. లేదా ఏ స్త్రీయో జైదులో పెట్టబడిన తన వారికోసం మొరపెట్టుకుంటూ వుంటుంది.

ముదుగు కాల్వకు ఆవలిగట్టున విస్తరించిన క్రైస్తవుల చర్చిని చూసినప్పుడు క్యాంలాల్ మనస్సుకు ఏదో గొప్ప ఊరట లభించినట్లవుతుంది. ప్రజలు నివసించే ప్రదేశంలో చర్చి ఉండటం తనకెక్కడా చూళ్ళేదు. ఆ చర్చి అక్కడి ఇళ్ళలో ఆతుక్కు పోయి నట్లుండి అక్కడి వాళ్ళకి అభ్రవదాయినిగా వుండే మోనవిపిస్తుంది. ఆ తండ్రి రంగు గోడల్ని చూస్తూ ముందుకి వెళతాడు. దుకాణాలు మూసివేశారు, అంతా ఏవనుల్లోనో కబుర్లు చెప్పుకోవడంలోనో, గప్పాలు కొట్టుకోవడంలోనో మునిగిపోతారు. దుస్థితిలో వుండి తనలా బాధల్ని ఏకరువు పెట్టే వాళ్ళెవరూ కనిపించడంలేదు. తను తప్పించుకున్న ప్రపంచమంతా శాంతి సౌఖ్యాలతో హాయిగా వున్నట్లే అనిపిస్తుంది. అందరూ నిర్భయంగా, ప్రశాంతంగా కనిపిస్తారు.

చీకటి పడగానే నేరుగా పోతున్న ఆర్డర్లు ఎంతో ఆకర్షణీయంగా కనిపిస్తుంది. దూరంగావున్న కొండమీద దీపాలు మినుకుమినుకుమని వెలుగుతుంటాయి. రోడ్డు పోనుపోను పన్నగా అయి, కొండమీదికి చేరుకుంది. బాల్సా కాలేజీ దగ్గర్లో అప్పుడప్పుడు గోరింటాకు వాసన గుప్పున చేస్తుంది. ఆ పరిసరం ఆఘ్రాణంగానే స్మృతి తప్పిన వాడిలా అయిపోతాడు జట్కా బళ్ళ చాప్లు సవర్, బాలా టూటీలకు ప్రయాణీకుల్ని విడుస్తుంటారు. సుఖంగా కొండ దగ్గరకు వెళతాడు. అక్కణ్ణుంచి దక్షిణానికి తిరిగి రోహిలా సదనంకేసి నడుస్తాడు, రైల్వేలైనుగేటు దగ్గర తప్పనివరిగా నిలబడతాడు. చిన్నపిల్లవాడిలా వస్తూ పోతూవున్న రైలు బళ్ళనుచూస్తూ ఎంతో ఆనందపడతాడు. అక్కడే గేటు కావలివాడిలో కొంచెంసేపు దాదాపు పెట్టుకొని తిరిగి ముందుకు వెళతాడు.

ఫ్యాక్టరీ సైరన్ మోత వినిపించగానే రోడ్లన్నీ నిర్మానుష్యం అవుతాయి. ఫ్యాక్టరీలోనే వుండటానికి గదులు వున్నాయి. వాటి చుట్టూ గోడవుంది. కాంక్రీటు తయారుచేసే యంత్రం రాత్రింబవళ్ళు పని చేస్తూనే వుంటుంది. ఫ్యాక్టరీలోంచి పొగ గుప్పు గుప్పున రేగుతూ వుంటుంది, ఇంజన్ దడదడ శబ్దాలు వినిపిస్తూ వుంటాయి.

రెండూ, రెండున్నర గంటల్లో కులాసాగా ఆడుతూ పాడుతూ ఫ్యాక్టరీని చేరుకుంటాడు. గేటు దాటపోతాడు. వంకరలు పోయిందికూడా. గేటు కిటికీకి ఇవతలకిటికీదగ్గరవున్న స్టూల్‌మీద కూర్చుంటాడు క్యాంలాల్, రాగానే గేట్లోంచి లోపలికిపోయి ఎగుడు దిగుడు దార్లన్నీ దాటి నైట్‌షిఫ్ట్ మేనేజరుకు నమస్కారం చేస్తాడు. తర్వాత ఆటూ, ఇటూ మండుతున్న బట్టీల కాంతిలో పరిచితులైన కూలీలను పలకరించి కుశల ప్రశ్నలు వేస్తాడు. తిరిగి వచ్చి గేటు దగ్గర స్టూల్‌మీద కూర్చుంటాడు. ఫ్యాక్టరీలో పడుగులూ, గునపాలూ తయారవుతాయి. ఆ ఎగుడు దిగుడు నేలమీదనే రేకుల షెడ్డు వేసుకుని పని జరుపుకుంటున్నారు. మిగతా ఖాళీ స్థలంలో తుప్పుపట్టిన ఇనుపరేకులు, రేకుముక్కలు పడేసివుంటాయి. అక్కడక్కడ నేలబొగ్గు గుట్టలు గుట్టలుగా పోసి వుంటుంది.

గేటు దగ్గర కూర్చుని కూర్చుని విసుగెత్తినప్పుడు ఆ చీకట్లోనే ఫ్యాక్టరీ లోపలికి వెళతాడు. ఫ్యాక్టరీలో గోంగూర వుంటుంది. పెద్ద బట్టీలో ఇనుపరేకులు కాలుస్తుంటారు. రేకులు ఎర్రగా నిప్పులా మారిపోయినప్పుడు వాటిని డైమెషిన్లలో పెట్టి నొక్కుతారు. వాటికి కావలసిన తప్పుల రూపాలు వచ్చేస్తాయి. డైమెషిన్ దగ్గర నలుగురు కూలీలుంటారు. వాళ్ళు గానుగెద్దుల్లా తిప్పుతూ వుంటారు.

అన్నిప్రదేశాలు ఇనుము కాలుతున్న వాసనదట్టంగా వ్యాపిస్తుంది. రాత్రంతా బట్టీలు మండుతూనే వుంటాయి. ఇనుప రేకుల్ని కూలీలు మోసుకొచ్చి ఒకచోట వదేస్తూ వుంటారు. చీకటి రాత్రిలో ఏదో నిర్జన ప్రదేశంలో శత్రు సైన్యాలు యుద్ధం చేస్తున్నట్లుగా లోపల్నుంచి ధ్వనులు వినిపిస్తుంటాయి మండుతున్న బట్టీల వెలుగులో కూలీల మొహాల్నీ, నగ్న శరీరాన్నీ చూస్తే భూతాలు జ్ఞాపకమొస్తాయి. అప్పుడప్పుడు బాగా అలసిపోయిన కూలీలు అక్కడే రేకులమీద పడుకుంటారు. ... మొత్తం ఫ్యాక్టరీలో ఇరవై అయిదువొళ్లుల బట్టీలు ఏడున్నాయి. వాటికాంతులు అపరిధిలోనే వికీర్ణమౌతుంటాయి.

ఒక్కోసారి నలుగురు రయిదుగురు కూలీలు కలిసి, కాస్త నడవలంగా వున్న ప్రదేశం చూసుకొని కల్లుతాగి పాటలు పాడుకుంటూ వుంటారు.

గేటు ఇవతల టీ దుకాణంవుంది. వాడు పడకొండు వన్నెంకు గంటలకల్లా దుకాణం మూసి వెళ్ళిపోతాడు. వాడికి ఎన్నో బిజినెస్‌లు వున్నాయి. ఇతర మిల్లుల నుండి ఫ్యాక్టరీల నుండి కార్మికులూ, స్కూటర్ వాలాలూ వాడిదగ్గరకు వస్తుంటారు. పోలీసు వ్యక్తులు కూడా గస్తీ తిరగడానికని అక్కడికి వస్తుంటారు. అందరూ అక్కడే కూర్చుని తాగుతూ, బాతాఖానీ కొడుతూ వుంటారు. ఒక రాత్రి కొంతమంది కూలీలు ఒక స్త్రీని పట్టుకొచ్చారు. తాగాక వాళ్ళతో వాళ్ళకి పెద్ద జగడం జరిగింది. కాస్సేపటికల్లా శాంతపడ్డారు. అక్కడే ఆ గోడ ప్రక్కనే ... మురుగునీటి చెరువు దుర్గంధం వ్యాపించేచోట... పందులు పొర్లాడే ఆ స్థలంలో నవ్వుకుంటూ, గొణుక్కుంటూ దూషించుకుంటూ వుండిపోయారు.

తెల్లవారుఝామున రెండు మూడు గంటలప్పుడు చెత్త మోసుకపోయే లైలుబండి పొగ చుట్టులాగా పోతుంది. దాని దుర్గంధం ఆ ప్రాంతమంతా నిండిపోతుంది. దాని ధ్వని వినిపిస్తే చాలు కనుక్కోగలడు చెత్త బండి పోతోందని... చెత్తబండి ఆగి ఆగి పోతుంటుంది. దాని ధ్వని మాత్రం ఘోరంగా, కర్కశకోరంగా వుంటుంది. ఇంజన్ ఎప్పుడూ ఈల వేస్తూనే వుంటుంది. ఢిల్లీకొని చెత్త బండిన డబ్బాలన్నీ పట్టాల మీద ధ్వని చేస్తూ దొర్లిపోతుంటాయి.

రెండు రోజులకి, మూడు రోజులకి రైలు పట్టాలమీదనో, ఆ దరిదాపుల్లోనో ఏ శవమో బయటపడుతుంది. అటువంటి సంఘటన జరిగినప్పుడల్లా దర్వాన్‌లను, చౌకీదార్లను వివిధిస్తారు. క్యాంలాల్‌కు ఇదో పెద్దభయం పట్టుకుంది. దాదాపు రోజూ ఏ హత్యలో, దుర్ఘటనలో చూసి చూసి క్యాంలాల్ మనసులో ఎప్పుడూలేని వైరాగ్యభావమేదో పుట్టుకొచ్చింది. ఇంతకు ముందు మృత్యువంటే ఓ విధమైన భయం వుండేది. ఇప్పుడది పోయింది.

రాత్రంతా మేలుకునే వుంటాడు. నిద్ర కూడా రావడంలేదు నాలుగు వైపులా చీకటి. మనుషులున్న అలికిడి మాత్రం వుంటుంది. అప్పుడప్పుడు ఆ రోడు మీదుగా సరుకులు నింపుకున్న లారీలు వెళుతుంటాయి. బాగా అలిసిపోయిన కూలీలు వెళుతుంటారు. ఏ ఫ్యాక్టరీలోనైనా ఏదయినా దుర్ఘటన జరిగితే వెంటనే గంట మ్రోగిస్తారు. అందరూ కొన్ని నిముషాల సేపు ఆటుకేసి పరుగెడతారు, తర్వాత మళ్ళీ అంతా శాంత పడుతుంది.

అక్కడ వినిపించే ధ్వనులన్నీ క్యాంలాల్ చెవుల్లోనే వున్నాయి. మూలలో వున్న ఫ్యాక్టరీలోని బాయిలరు స్టీము వదులుతున్నప్పుడు మొదట్లో అదిరి పోయేవాడు. ఇప్పుడు ఆ ధ్వని కోసం ఎదురుచూస్తుంటాడు. అంద కారం, భూతత్వంవిండినాత్రిలోంచి ఎప్పుడూ ఆధ్వని జీవితాన్ని జ్ఞాపకం చేస్తుంటుంది. కళ్ళు పోతున్నప్పుడు మాత్రం ఏదో ఒకటి జరుగుతుంది. వరదాలేదన్న తృప్తికాస్త తోడుగావుంటుంది. ఈ ధ్వనులతోనే అతని కాలం అంతా గడచిపోతుంది. లేకపోతే

"నా మాటలు మీకు రుచించక పోవచ్చు. బహుశా కష్టం కలిగించ వచ్చు కూడా... అయినా ఆలోచించి చూడండి!" అంటూ హరబంస్ తారకేసి చూశాడు. తార ఏమీ అడ్డు చెప్పక బిడియానికి చెప్పుకుంటూ పోయాడు;... "ఇప్పుడు వీరేన్ ఆశ వదలి పెట్టండి..." హరబంస్ అందరి మొహాలకేసి చూశాడు. రమ్మీ ఎటూ చూడడంలేదు. తార పావడి పాలు పడుతోంది. నమీర బయట వీధివైపు...అంటే.. నడవ కిటికీకేసి చూస్తోంది. ఆ కిటికీ కొన్నినెలలుగా తెరుచుకోలేదు. క్యాంలాల్ హరబంస్‌వైపు చూస్తున్నాడు.

"నేను చెప్పేదేమిటంటే ... ఆలోచించి చెయ్యండి. వీరేన్ మరణాన్ని మనం అంగీకరించిన పక్షంలో ప్రభుత్వంనుంచి నష్టపరిహారం తీసుకోవచ్చు. వీరేన్ డ్యూటీలో వున్నప్పుడె తప్పిపోయాడు. అందుకు బాధ్యత ప్రభుత్వమే వహించాలి. వీరేన్‌ను వెదికి యివ్వలేకపోయినప్పుడు అతని ఆధారంతో బ్రతుకుతున్నవారికి నష్టపరిహారం ఇవ్వవలసివుంటుంది." హరబంస్ వివరంగా చెబుతున్నాడు....అంతకోసం మనం కొంత శ్రమపడి తిరగవలసివుంటుంది, కార్పొరేషన్ నుంచి యం. ఏ ల దాకా.....

"నాకెవరూ తెలీదు....."

"అదెలాగ? మా అవుతుంది, ముందు మీరొక నిర్ణయానికి రావాలి. ఇట్లా వుంటే ప్రమాదంలేదు మనస్సు దృఢం చేసుకుని పనికి పూనుకోకపోతే ఏడీకాను. మొట్టమొదట మనం చేయవలసింది వీరేన్ మరణాన్ని అంగీకరించడం... ఇప్పటికే చాలా కాలం గడిచిపోయింది. ముందు మనం ప్రభుత్వంచేత వీరేన్ మరణించినట్లు ఒప్పించాలి... తర్వాత మిగతా పనులు చేయడానికి వీలుకలుగుతుంది..."

కొన్నిక్షణాలసాటినిశ్శబ్దం ఆవరించింది. "రమ్మీని అడుగు .." క్యాంలాల్ నిశ్శబ్దాన్ని భంగపరుస్తూ అన్నాడు.

"ఎలా అడుగుతాను...? 'హరబంస్ రమ్మీని చూస్తూ అడిగాడు.

"మీకేదనిపిస్తే..."రమ్మీ హరబంస్‌తో అన్నది.

"ముందు వెనుకలు మీరాలోచించగలరు. నా వలనేమి పనిచెయ్యడంలేదు" అని గోడకానుకుని ఎక్కడో చూస్తోంది.

"ఆర్థికపరమైన పెట్టవలసి వస్తుంది..." హరబంస్ రమ్మిని చూస్తూ అన్నాడు.

"ఎంతవల్ల?"

"అలాగే అన్నాడు..."

"సరే. అలాగే రాయించు నాయనా ... ఇంతే మిగిలింది ఈ జీవితంలో..." రమ్మీ గొంతు భారాలవంగావుంది.

"దీనికో చేతిలోకి కాస్తడబ్బు వస్తుంది. ప్రతిరోజూ ఇలా కటకట పడడం తప్పిపోతుంది. అనున ఏదైనా వ్యాపారంకూడా సాగిందవచ్చు. అన్నిటికీ దోహదంగా వుంటుంది" హరబంస్ వివరంగా చెప్పాడు.

క్యాంలాల్ భారం అంతా రమ్మీ మీద పెట్టాడు. అతనికి ఓ క్షణంపేపు అనిపించింది...రమ్మీ జీవితానికి ఓ ఆధారం దొరుకుతుంది...నమీర పెళ్ళయిపోతుంది తర్వాత తనకంతబాధేమి వుండదు యాత్రై. అతనికి దొరికిన తన జీవితం వెళ్ళిపోతుంది...ఇంకా అనిపించింది. ఇంత వరకూ తను ఇబ్బుల్లా, నాన్న... వాళ్లని బ్రతికించే బాధ్యతలూ...తన జవాబదారీనే వుండేవి. ఒక వ్యక్తి కేవలం తనకు తానైతే స్వేచ్ఛగా వుండగలడు. అయితే మరుక్షణమే అతని మనస్సు దుఃఖంతో క్రుంగిపోయింది. ఏవో జ్ఞాపకాలు అతని కళ్ళముందు తేలుతూ వచ్చి దగ్గరకు లాక్కున్నాయి. తీవ్రంగా బంధించాయి.

సాయంత్రంపూట ఫ్యాక్టరీకివెళుతున్నప్పుడల్లా క్యాంలాల్‌కి అనిపిస్తూంటుంది. ఈ జంఝాటంలోంచి తప్పించుకుని ఎక్కడికైనా పారిపోవాలని. మనిషిఒంటరిగా వుండే ఏమైనాచేయగలడు. ఎక్కడికైనావెళ్ళగలడు. రాత్రిఅంతాహాయ్‌గా ఒంటరిగా, నిశ్చింతగా వుండాలని భావిస్తాడు. మళ్ళీ ఇబ్బుల ఇబ్బందులూ ఇలా క్యాంలాల్‌ను క్కుపోతాయి. నమీరను గురించి ఆలోచించి బాధపడిపోతాడు ఆ పిల్లకి ఏదో ఒక ఒడ్డు దొరికితే తనకు ఏమి శక్తి లభిస్తుంది. "నీ కెది సరిగా తోస్తే అది చేయి ..." క్యాంలాల్ హరబంస్‌తో అన్నాడు.

"నేను కాస్తఇక్కడా అక్కడాతనుక్కుని చెబుతాను. పూర్తివిషయాలుతెలుసుకున్నాకనే పూనుకోవడం మంచిది. నష్టపరిహారం మాత్రం నిజం. మా దుకాణానికి దగ్గర్లో ఓ క్లర్కుగారి వాలా వున్నాడు అతని తమ్ముడు సైన్యంలో వుంటూ కనిపించకుండా పోయాడు ఆ వ్యక్తి భార్యకి నష్టపరిహారం రూపంగా బాగా డబ్బిచ్చారు. అతని పిల్లలికి ప్రీ ఎడ్యుకేషన్‌కూడా లభించింది. ఆ డబ్బుతో అతని భార్య రెండు గదులుకూడా కట్టించింది. ఇప్పుడు నిశ్చింతగా వుంటోంది" హరబంస్ అన్నాడు

"అయితే భార్య సంగతి వేరు ... మన విషయం వేరు ... ఆలోచించి చూడు" క్యాంలాల్ అన్నాడు

"అవును... అదీ వాస్తవమే....." హరబంస్ అన్నాడు.

"నేను లేకుండా వుంటే ఏదైనా అవుతుంది..." క్యాంలాల్ ఆనగానే ఏదో అనుకుని నీళ్ళ ఆంతరి మొగాల్ని కప్పివేసింది. "నాకేమి నష్టపరిహారం అక్కర్లేదు" రమ్మీ మెల్లగా అన్నది.

"మీ భవిష్యత్తుని గురించి ఇవతలా చేస్తున్నాను కాని... నాకేమిటి" హరబంస్ విరక్తిగా అన్నాడు. నిస్తేజపు శాంతివరవాలనే దృష్టితో.

"దాని మాటల్ని పట్టించుకోకు..." క్యాంలాల్ చెప్పాడు.

"ఒకవేళ నేనూ లేకపోయి వీరేన్ నమ్మదంలో తప్పిపోయి వుంటే అప్పుడెవరు చేస్తారు?"

"పరవయినా! నన్ను తీసుకపో!" అంటూ రమ్మీ పాపని బాల్కోనీకి తీసుకుని బయటకు వచ్చేసింది.

"నువు తప్పకుండా రమ్మన్నా...." క్యాంలాల్ హరబంస్‌తో అన్నాడు.

"నమర పంగతి బాగా కాస్త కనుక్కోండి..." తార హరబంస్‌కు జ్ఞాపకం చేసింది.

(క్ర క్ర)

క థా ని క

పావులు

తాడిగిరి పోతరాజు

[శ్రీ తాడిగిరి పోతరాజు సవ్యాత్ర యువకథా రచయిత, నవలా రచయిత, వీరి కథలు 'గాజుకిటికీ' 'సముద్రపు అంచున' మొదలైనవి వారపత్రికలు జరిపిన పోటీలో ప్రథమ, ద్వితీయ బహుమతులు పొందాయి.

ఆంధ్ర వారపత్రిక ఇటీవల జరిపిన నవల పోటీలో వీరి 'మట్టి బొమ్మలు' నవలకు ప్రథమ బహుమతి (రు. 4000/- ల) లభించింది.

వీరి 'మట్టి బొమ్మలు' నవలను, కథల సంపుటి 'గాజు కిటికీ'ని త్వరలోనే విశాలాంధ్ర ప్రచురణాలయం ప్రచురించ బోతున్నది.]

ఆకాశం నుండి మంచురాలపు పొట్టులా జల జలాలాడతోంది. చలిగాలికి గుడారాలు జివ్వున తుచుకు పోతున్నాయి. శరీరాలపై పడవేసికొన్న రగ్గులక్రింద వణికిపోతున్నారు సైనికులు. నరాలన్నీ ఎక్కడి పక్కడ కక్కిన బిగిసిపోతున్నాయి. ప్రాణాలు దొమ్మకొని పోతాయి.

అందరూ ఇంకా ఆవురిస్తూనే ఉంది. ఆ చలిగుప్పుళ్ళను చీలుస్తూ కమాండర్ ఉత్తర్వులు వినిపించాయి. బండ బూతులు తిట్టుకొంటూ రగ్గులు అవసరంకు నెట్టి పారవేశారు. గబగబా కాళ్ళు బూట్లలో దూర్చుకొని పరుగెత్తారు అంతా తగిలించుకొని 'టక్ టక్' మంటూ మైదానంవైపు పరుగెత్తారు.

శీతా ప్రతిమలను మైదానంపై ప్రతిష్ఠించి నట్లుఎక్కడివారక్కడ బలవరహితంగా నిలబడ్డారు బయట నిముషాలసేపు ఆ తరువాత లయబద్ధంగా అడుగులు వేసి కొంటూ ప్రక్రమపద్ధతిలో చేతులు కదుపుతూ కవాతు చేశారు. శరీరం హుషారు, హుషారు అయిపోసాగింది.

మోకాళ్ళపైకొండలాప్రాకుతూ, శత్రువు దృష్టిని తప్పించుకొంటూ కాళ్ళు లు సాగించుకూ, ముందుకు దొర్లుకు పోయే ఎత్తుగడ.

నీవుపై నేలపడుతున్న కిట్.

రెండు చేతుల్లోనూ ఎక్కుపెట్టుకొన్న తుపాకి, శత్రువు గుండెను వీల్చి నెత్తురు చిందించటానికి పొంచుకూ ముందుకు పోతోంది. తల నుండి చెరువుల ప్రక్కగా జారిన స్వేదజలం ఉప్పగా పెదవులను తాకుతోంది. నరాలను జివ్వుమనిపించే చలిగాలి. దానిని అధిగమించేలా శరీరాల్లో విపరీతమైన వేడి.

చెమటతో తడసిన బట్టలు ఎర్రదనపు పూసుకొంటున్నాయి. శక్తి క్షీణించి కళ్ళ ముందు చీకట్లు కమ్ముతున్నాయి. మోకాళ్ళు శరీరాన్ని తూచ్చలేక వణికి పోతున్నాయి. పైకి లేవటానికి అసక్తి లభించింది.

నిల నిల మంటూ లేచినిలబడ్డారు. శరీరంలోని కండరాలన్నీ 'కైమా' కొట్టినట్లు నుగ్గు నుగ్గయి పొయ్యాయి. 'ఆహా' అంటూ ఒళ్ళు విరుచుకున్నారు. మట్టి కొట్టుకొన్న బట్టలు దులుపుకోవాలన్న ధ్యాస ఎవరికీలేదు. తేరి పోతూన్న కాళ్ళను అదుపులో పెట్టుకొంటూ క్రమం తప్పని దీపుల బారులా శిబిరంవైపు దారితీశారు.

సూర్యుడు గుడ్డల వెనుకనుండి తొంగి చూస్తున్నాడు. తెల్లని తెరలా ఉన్న పొగ మంచును చీల్చుతున్నాయి అతని కిరణాలు. ఆ వెలుగు చారికల కోణాలు, కోణాలుగా నేలను తాకుతున్నచోట శక్తి స్థావరాలు. దోపుతెరల్లా చెల్లాచెదురుగా ఉన్న దేహాలు అస్పష్టంగా కనిపిస్తున్నాయి.

వాటిని ఆలవోకగాచూస్తూ కాళ్ళీడ్చుకొంటూ గుహాలు సమీంచారు. కేకలు వేసికొంటూ చెల్లాచెదురుగా ఎవరి దోర్లో వాళ్ళు చూచారు గుంపులు గుంపులుగా విశాల కోటింగు వేసిన ప్లేటు జగ్గులూ చేత బట్టుకొని బయటికి వచ్చుతున్నారు.

బూట్లు దుమ్ము శబ్దం చేస్తున్నాయి. వచనగా నిలబడినవాళ్ళ ప్లేట్లలో ఉప్పా తీలు విసురుగా వచ్చి పడుతున్నాయి. మట్టి కంపు కొడుతున్న సాంబారు జగ్గుల్లో నురగలు కక్కుతోంది

నరం కడుపున్న పాచి ముఖంలో అపురూపపు మంటూ రొట్టెపై విసుగుకొని నోళ్ళలో కుక్కుకోసాగారు. ఆకలిగొన్న అతని నుగుం తన ఎరను కాళ్ళ మధ్య జాగ్రత్తగా పొదవి వట్టుకొని మెదప్రక్కకు వాల్చి త్వరత్వరగా తింటున్నట్లు ముఖం వాచినట్లు తినసాగాడు.

రైల్వే కాంటీన్‌లో అన్నదే తిరిగి రైలు ఎక్కవలసిన ప్రయాణీకులా ఎడం ఎడంగా ఎక్కడివాళ్ళు అక్కడ నిలబడి తినసాగారు.

చెమటతో తడిసిన కాకీదొక్కాలు గాలికి ఎండిపోయ్యాయి. ఆకున్న పేరుకొనిపోయిన చోట తెల్లని పొడలు...మాటా పలుకూలేకుండా నోళ్ళు మత మెత్తున్నాయి.

'ఢాం' అంటూ గుండు పేలింది.

అగ్నిగోళం...బద్దలయినట్లు...చెవులు దిబ్బ పడి పొయ్యేలా భయంకరమైన శబ్దం...భూమి బద్దలై పెచ్చు పెచ్చులుగా రాతి పొరలు విరజిమ్మింది...మేఘంలా ఎర్ర దుమ్ము ఇంతెత్తున ఎగసిపడింది.

కళ్ళనిండా దుమ్ము.

తిండి కలుపుకుంటూన్న కంచాలనిండా మన్ను. నర్-నర్ మంటూ గ్రినేడ్ ఒకటి వచ్చి పడింది. రెప్ప పాటులో మానవ శరీరాలను ముక్కచెక్కలుగా నరికివిసిరి పారేసే గ్రినేడ్...అప్పటప్పటి చెంతనున్న నరప్పులో పడిపోయింది.

చెవులు గింగుర్లుపుచునేలా 'విజిల్' వినిపించింది, తింటూన్న తిండి చేతబట్టుకొని అందరూ చెల్లాచెదురుగా పరుగెత్తారు. దందడా వినబడుతున్న బూట్ల శబ్దం - ఎంగిలి కంచాలు నిండేసిన బస్సులు - అణగిపోతూన్న దుమ్ములో తుపాకులతో సంకలు నరుకూనికి సన్నద్ధులై బారులు తీరుతున్న సైనికులు అందరి ముఖాల్లోనూ భయం ఆందోళన కోపం రంగులు మార్చుకొంటున్నాయి.

"ఏమింకా మింగుకూనే ఉన్నావా?... తిండిదోతు వెధవ ...నడువ్ ... బద్మాష్" కమాండర్ గర్జన.

తింటూన్న సైనికుడు తలపైకెత్తలేదు.

కప్పు వద్దాగా నమిలిన ముద్దలు గొంతులోనే ఉన్నాయి. బలవంతాన గుటకలుమ్రింగి లోనికి నెట్టేవరికి గుర్రపు నీరు తిరిగింది. భూతిభూతరితమైన ఆ సాంబారును గటగటా పీల్చి పారేశారు. ఎంగిలి చేతులు కాకీ పట్లాంకు రుద్దుకుంటూ ఎదుగెత్తి తనతుపాకి అందుకొని మైదానంలోకి వచ్చారు.

"ఆగు.అక్కడ - సైనికుడని చెప్పుకో టానికి సిగ్గుపడాలి..పీలాటి వాడుయ్యాలో చేరటం అవసరం" బద్మాష్.

కలలా నిలబడి పోయ్యాడు సైనికుడు. కలుపైన కమాండర్ తిట్లు అతని హృదయానికి గుచ్చుకొన్నట్లు తల మరింత వాలి పోయింది. ఎదురు చెప్పకూడని వైనిక శిక్షణ అతని కంఠాన్ని ఉరితాడులా బిగించింది.

కమాండర్ ముఖం కందగడ్డలా మారిపోయింది. కళ్ళు నిప్పులింగాలు వెదజిమ్ముతున్నాయి. కోపంతో రెండు పెదవులూ గట్టిగా కరచుకుపోయి కోరమీసం మరింత వంకర తిరిగింది

అందరి చేతులూ ఆయుధాలు పట్టుకొన్నాయి మోర్టార్లూ, గ్రినేడ్‌లూ చేతిదాటుతూ.

అందరికళ్ళూ శత్రువు వైపుకు కుతూహలపడ్డాయి

శత్రువు అలికిడిలేదు. ముందు బాధ్యతను వహిస్తున్న సూచనలులేవు. పారిపోతూన్న ఆనవాళ్ళు అసలేలేవు.

కళ్ళు గుచ్చుగుచ్చి చూస్తున్నాయి.-గ్రినేడ్ వచ్చినవైపు దిశగా.

"పక్కల కొచుకులా - దమ్ములాంటే ఎవరుగా నిలబడి పోవాలి. బాటూబాటు మంచి దాంబులు వివరణం పిరికితనం కాక పోతే ఎవరికటి కాదు"...తనలో తానుగా గొణుక్కున్నాడు కమాండర్...పైకి విని ఏంచేలా.

"ఇది శత్రువు కవ్వింపే చర్య.గత రెండు రోజులుగా మనం చూస్తున్నదే: మనం అప్రమత్తులమైన మెలగాలి. శత్రువు మనలను రెచ్చగొట్టి యుద్ధానికి పురికొల్పుతున్నాడు. వాడు మన పరిహాస్యల్లోనే మనలను తున్నాడు — బద్మా — వాడిక్కడనే ఎక్కడో దాగుకొనుండి దాక్కుని ఉంటాడు. పరిహాసులువాటి మన భావాగం లోకి దొర్చుకవచ్చి ఇంకత్తిర్యంగా గ్రినేడ్ విసిరాడు. గ్రినేడ్‌విసికి పారిపోవడం అసంకల్పిత

విశాలాంధ్ర

వచన గేయం :

'ఎగ్జిబిషనులోని రైలు వెళ్ళిపోయింది'

రచన :

వై. తాయారు

పావలా టిక్కెట్టు కొనుక్కోలేని
అర్భకుణ్ణి ఎక్కించుకోకుండానే
ఎగ్జిబిషన్‌లోని రైలు వెళ్ళిపోయింది.
రైలుకేసి చూస్తూ అలాగే
దిగాలు పడిపోయాడు అర్భకుడు
చుట్టి వచ్చింది రైలు
'ఒక్కసారి ఊరికి ఎక్కితే!'
అనుకున్నాడు అర్భకుడు.
రైలు ఎక్కాలనుకుంటేనే
పట్టరాని సంతోషం.
కాని ప్చ్! ప్చ్!
ఆగలేదు రైలు అతనికోసం.
ఆ రైలుమీద ఉన్న పిల్లలంతా
కేరింతలు కొడుకున్నారు
వాళ్ళకు రెక్కలొచ్చాయిలాగుంది.
ఆకాశంలో ఎగిరిపోతున్నారు.
మంచి మంచి బొమ్మలున్నాయి
వాళ్ళ చేతుల్లో
మంచి మంచి మిఠాయి లున్నాయి.
మంచి మంచి దుస్తులువేసుకున్నారు
వాళ్ళంతా
మంచి అబ్బాయిలూ
మంచి అమ్మాయిలూ
వాళ్ళంతా వెక్కిరిస్తున్నారేమో
అనిపించింది.
చిన్నబుచ్చుకున్నాడు అర్భకుడు
ఒక్కసారి తనను తానుచూచుకున్నాడు.
మసిగుడ్డలాంటి తన చొక్కాపై
అన్నీ మాసికలే
వళ్ళంతా దుమ్ముకొట్టుకొని ఉంది.
నెత్తి నిమిరి చూచుకున్నాడు.
రాగి జుత్తు జిడ్డుగా ఉంది
కళ్ళనిండా నీళ్ళు సుళ్ళు తిరిగాయి.
తానెందుకున్నాడో
ఇంత రోతగా తెలియలా
తానూ మంచి అబ్బాయిగా ఉంటే?
తనకూ మంచి చొక్కాలూ
మంచి మిఠాయిలూ
మంచి దోస్తులూ ఉంటే?
చెట్ట పట్టా లట్టుకొని
ఎగ్జిబిషన్‌లోని రైలు ఎక్కించే
'అమ్మా' - 'నాన్నా' ఉంటే?
ఎన్నెన్నో కమ్మని కలలు
ఏవేవో లోకా లోకాలకు
తీసికెళ్లాయి అర్భకుణ్ణి
ఉలిక్కి పడ్డాడు అర్భకుడు
గుప్పు గుప్పు అంటూ వచ్చింది రైలు
దగ్గరసా ఎక్కేంత దగ్గరసా మళ్ళీ
వచ్చి వెళ్ళిపోయింది రైలు
అలాగే చూస్తూ ఉండిపోయాడు
అర్భకుడు
అతని కళ్ళల్లో
సుళ్ళు తిరిగిన నీళ్ళు
నెమ్మదిగా జాలువారాయి.
మంచి ముత్యాలలా
శూన్యంలోకి చూస్తుండిపోయాడు
అర్భకుడు.
అతణ్ణి వెక్కిరిస్తూ
చుట్టివస్తోంది రైలు దగ్గరసా
ఎక్కేంత దగ్గరసా.

గృహోన్ముఖి

వై. బాలయ్య

పోటీ సూర్యుల సృష్టి

క్రీ. పూ. 212 వ సంవత్సరంలో సిసిలీలోని గ్రీకు వలస అయిన సిరాకుసెను రోమను యుద్ధ నౌకలు ముట్టడించాయి. ఆ పోరాటంలో రోమనులదే పై చేయిగావుంది. కాని గ్రీకులకు మహా పండితుడు, గణిత శాస్త్రవేత్త, భౌతికశాస్త్రవేత్త, యంత్రశాస్త్రవేత్త అయిన ఆర్కిమెడిస్ వున్నాడు. ముట్టడింపబడిన, ఆ నగర ప్రాకారాల మీద బ్రహ్మాండమైన అద్దాలు అమర్చబడ్డాయి. ఈ అద్దాలు సూర్య కిరణాలను కేంద్రీకృత కాంతి కిరణాలుగా మార్చి, సముద్రంలో మన్న రోమన్ యుద్ధ నౌకలను భస్మంచేసి వేయడానికి ఉద్దేశింపబడ్డాయి. ఈ పని జరుగుతుందని, సిరాకుసె నగరం సంరక్షింపబడుతుందని ప్రాచీన భౌతిక శాస్త్రవేత్తలు వాగ్దానం చేశారు. కాని అది పనిచేయలేదు. రోమను నౌకలు భస్మం కాలేదు. రోమనులు నగరంలో ప్రవేశించారు. వారిలో ఒకడు ఇనుకలో ఏవో గీతలు గీస్తూవున్న ఒక వృద్ధుని పట్టుకుని పొడిచి చంపేశాడు.

ఆర్కిమెడిస్ ఎతకంలోవున్న లోపాన్ని తెలుసుకోడానికి కొన్నివేల సంవత్సరాలు పట్టింది. న్యూటన్ ఎటకం (ప్రిజం) గుండా సూర్యకిరణాలను ఏడురంగుల వర్ణపటలంగా విభజించాడు. ఫ్రెన్నెల్, కాంతికివున్న తరంగ స్వభావంమీద సున్నితమైన ప్రయోగాలు చేశాడు. మాక్స్‌వెల్, విద్యుత్ అయస్కాంత ప్రకంపనలపై పరిశోధనలు జరిపి ఒక సిద్ధాంతాన్ని రూపొందించాడు, వర్ణపటలం, లేక ఇంద్ర ధనుస్సు ఎర్రగా వుండే కొనమునుంచి ఉష్ణకిరణ మండలానికి, రేడియో తరంగ మండలానికి, ఊదారంగు కొనమునుంచి ఎక్స్‌రే, కాస్మిక్ కిరణ మండలానికి విస్తరింపబడింది. మాక్స్‌ప్లాంక్, నీల్స్‌బోర్ ప్రభృతులు పదార్థం కాంతినిఎలా వెలిగిస్తూ వుంటుందో నిరూపించారు.

వీటన్నింటి తరువాతనే వ్యక్తిలో మనకు లభించే కాంతి పరిపూర్ణమైనది కాదని, అది పాక్షికమైన "హిందీకరణ" కాంతిమినహా రాబట్టవచ్చునని గ్రహింపబడింది.

బనోవ్, ప్రొఖొరోవ్‌ల పరిశోధనలు

1952 లో సోవియట్ విజ్ఞానశాస్త్ర పరిషత్తు భౌతిక శాస్త్ర సంస్థలో పోస్టు గ్రాడ్యుయేట్ అయిన నికొలాయ్ బనోవ్, ఆయనకు ట్యూటర్ అయిన ఆ చార్య; అలెగ్జాండర్ ప్రొఖొరోవ్‌గారలు కలసి, 300 సంవత్సరాలకు ఒక పెకను కంటె తక్కువ వ్యత్యాసాన్ని చూపే అణు గడియారాన్ని రూపొందించాలని నిర్ణయించుకున్నారు.

బనోవ్ 30 వ ఏట మాస్కో ఇంజనీరింగు భౌతిక శాస్త్ర సంస్థలో పట్టభద్రుడయాడు.

ఆచార్య అలగ్జాండర్ ప్రొఖొరోవ్ లెనిన్‌గ్రాడ్ విశ్వ విద్యాలయంలో పట్టభద్రుడయాడు. ఆ తరువాత భౌతిక శాస్త్ర పరిశోధక సంస్థ సిబ్బందిలో చేరి రేడియో తరంగ ప్రసరణను గురించి పరిశీలించడం మొదలు పెట్టాడు.

లోపరహిత "యంత్రం"

పదార్థం అణువులతో నిండివుంటుందని మనకు తెలుసు. ఆ అణువులో కొన్ని బలహీనమైనవీ పరిశోధన్ని ఎక్కువ శక్తివంతమైనవీ అయి వుంటాయి. ఇవి నిరంతరం తమ క్వాంటమ్‌లను-విద్యుత్ అయస్కాంత రేడియేషను శక్తి యూనిట్లను-మార్చిడి చేసుకుంటూ వుంటాయి. అయితే ఈ పని అకస్మాత్తుగానూ, ఒక నియమం లేకుండానూ జరుగుతూ వుంటుంది. ఈ పని జరిగినప్పుడు వాటి ఉష్ణోగ్రత పెరుగుతుంది. అయినప్పటికీ కాంతిని విడుచుకునే ప్రశాంత పరమాణువుల కంటె వీటి సంఖ్య ఎల్లప్పుడూ తక్కువగానే వుంటుంది.

క్వాంటమ్ మెకానిక్స్ సూత్రాలు ప్రతి పరమాణువును, ప్రతి అణువునూ లోపరహితమైన "యంత్రంగా" అచ్చితమైన రేడియేటరుగా చేస్తాయి. సాధారణంగా ఈ "యంత్రాలు" అన్నీ సక్రమంగా పని చేయవు. ఉదాహరణకు ఒక సూర్య కిరణంలో అన్ని రకాల ఫ్రీక్వెన్సులు మిళితమై వుంటాయి. ప్రకంపన దశలు గజిబిజిగా ఒక దానిమీద ఒకటి, పడివుంటాయి.

మాక్స్‌వెల్ ఒకసారి ఒక విషయాన్ని తెలుసుకున్నాడు. అదేమంటే గమనవేగ సహాయంతో అణువులను విడదీస్తే అది ఎడతెరిపి లేకుండా నడిచే ఇంజను నిర్మాణానికి దారితీయవచ్చు. కాని అందులోని ప్రతి అణువు ఎలా నడుస్తుందో తెలుసుకోవడం బ్రహ్మతరంకాదు. అదిఒక భూతం లాంటిది. అయితే బనోవ్-ప్రొఖొరోవ్ ప్రభృతులు ఆ భూతాన్నిచూసి వెనుకంజ వేయదల్చుకోలేదు. శక్తి అనేది శూన్యం లోంచి రాదని వారికి తెలుసు, రేడియేటరుగా వుండే అణువును ఖచితంగా పని చేయించేటందుకు యెంత శ్రమ అవసరమైతే అంతశ్రమ పడడానికి సంసిద్ధులయారు. అందుకు నవసారం (అమోనియా) అమూల్యమైనదని రుజువైంది. దానిలోని పరమాణువుల వరుస మారితే ఉద్రిక్తమైన అణువుల అయస్కాంత లక్షణాలలో మార్పు వస్తుంది అందుచేత శక్తివంతమైన అయస్కాంత ధృవాల మధ్యగా వాటిని ప్రవేశపెట్టడంద్వారా బలహీనమైన అణువులను వేరుచేయవచ్చు. ఆ తరువాత ఈ వేరు చేయబడిన అణువులను చళనాలూ, ఫ్రీక్వెన్సీలూనూ సక్రమంగా రేడియో తరంగ రేడియేటర్లుగా తయారు చేయడం కష్టమైన పనికాదు.

క్వాంటం రేడియో భౌతిక శాస్త్రం

తొలి అణు జనరేటర్- "మాసర్"- ఆ విధంగానే నిర్మింపబడింది. క్వాంటంరేడియో భౌతిక శాస్త్రమనే ఒక కొత్తశాస్త్రం ఉద్భవించింది.

అనువైన పదార్థాలను ఎన్నిక చేసుకోవడంద్వారా రేడియేషను తరంగాల నిడివి క్రమంగా సెంటీమీటర్లనుండి మైక్రోనులకు తగ్గింపబడింది. 'మాసర్లు' 'లాసర్లు'గా మారాయి. అంటే అతి సూక్ష్మమైనఅత్యంత పొందికగల రేడియేషను జనరేటర్లుగా మారాయి.

ఈ సందర్భంలో రకరకాల పదార్థాలు, వాటిలోని వివిధ దశలూ పరీక్షింపబడ్డాయి. విద్యుచ్ఛక్తి పూరిత క్రోమియం పరమాణువులతో నిలపబడిన రెంపును సద్భద్రాయువులతో నిండిన గొట్టంలోనూ, కొన్ని ద్రవపదార్థాలనూ పెట్టి పరీక్షించడం ద్వారా ప్రకృతిలో ఇంతవరకు ఎవరికీ తెలియనంతటి పరిపూర్ణ రేడియేషను సాధింపబడింది.

అలాంటి పొందికగల లాసర్ కిరణం 4 లక్షల కిలోమీటర్ల దూరం, అంటే భూమినుంచి చంద్రునిమీదికి ప్రసరింపచేయబడినాకూడా కొద్ది కిలోమీటర్ల వ్యాసంగల ప్రదేశాన్ని మాత్రమే ఆక్రమిస్తుంది.

బ్రహ్మాండమైనశక్తి కేంద్రీకరింపబడిన ఈ కిరణం దినగుండా అయినాసరే ప్రసరింపగలదు. ఏ పదార్థాన్ని అయినాసరే వెల్డింగు చేయగలదు. ఉదాహరణకు రేడియో వాల్వులోని భాగాలను అతకగలదు. మనిషి కంటిలోని అతిసున్నితమైన భాగాలనుకూడా అతకగలదు. 1964 లో ఈ లాసర్ కిరణాన్ని ఉపయోగించి ఒడిస్సాలోని నేత్ర వైద్యులు, ఒక రోగి కనుగుడ్డునుంచి కంటి పడిపోయిన నేత్రాంతః పటలాన్ని తిరిగి కనుగుడ్డుకు అతుకుపెట్టగలిగారు. ఆ రోగికి పోయిన చూపు మళ్ళీ వచ్చింది. ఈ విషయాన్ని వారప్పుడే బనోవ్‌కి, ప్రొఖొరోవ్‌కి తంతివార్త ద్వారా తెలియజేశారు.

రేడియో తరంగాల లాంటిదే

మరొక విశేషం కూడా ఏమంటే ఈ లాసర్ కిరణం రేడియో తరంగంలాంటిదే. రేడియో తరంగాల లాగనే వార్తా ప్రసారానికి, లాసర్ కిరణాన్ని కూడా ఉపయోగింపవచ్చు. అతి చిన్న లాసర్ కిరణం ఒకేసారి నూటకోట్ల టెలిఫోన్ సంభాషణలను ప్రసారం చేయగలదు. ఈ భూగోళంమీద జరిగే టెలిఫోన్ సంభాషణలన్నీ ఒక్క లాసర్ కిరణ సహాయంతో జరుపుకోవచ్చు. అలాగే టెలివిజన్ ప్రసారాలకుకూడా లాసర్ కిరణం చక్కగా ఉపయోగపడుతుంది.

అంతేకాదు రోదసీ యాత్రికులతో భూమినుండి సంభాషణలు జరపడానికి, ఒక గ్రహంనుంచి మరొక గ్రహంలోని వారితో సంభాషణలు జరపడానికి కూడా లాసర్ కిరణం ఉపయోగపడుతుంది.

శాస్త్రజ్ఞులీ విధంగా నేడు పోటీ సూర్యులను సృష్టించుతున్నారు.

ఎలక్ట్రిక్ వ్యాధుల నిర్మూలన

ప్రపంచమంతటా బాగా ఎక్కువ అవుతూన్న ఎలక్ట్రిక్ వ్యాధులను త్వరలోనే అదుపులోకి తీసుకురాగలమని సోవియట్ డాక్టర్లు విశ్వసిస్తున్నారు.

ఎలక్ట్రిక్ (విద్యుత్కణాలు అతి సున్నితమైన ఇతర పదార్థాలను, సాధారణంగా మాంసకృత్తులను సహించలేక పోవడం) అనేది చిన్నపిల్లలలో ఎక్కువగా వుంటుంది. వారు పెద్దవారైన తరువాత అది తరుచుగా తీవ్ర అస్వస్థతకు దారితీస్తుంది.

ఇటీవల పరిశోధనలు తెల్పుతున్నదేమంటే శరీరంలో క్రోమోజోమ్సు సంబంధించిన మార్పుల మూలంగానే ఎలర్జీలు వస్తాయి. క్రోమోజోమ్సులో పచ్చేమార్పులు రక్తప్రవాహంలో కొన్ని ఆహారపదార్థాల మాంసకృత్తులు ఏర్పడడానికి దారి తీస్తాయి. ఈ ఆహారణు మాంసకృత్తులు విషాలు కరగవు. కాని లవణ ద్రావణంలో కరుగుతాయి. ఇవి శరీరంలో వ్యతిరేక పదార్థాలుగా పని చేస్తాయి.

ఈ ఎలర్జీల పారంపర్యంగా వస్తాయా లేదా అన్న సమస్య పరిష్కరించ బడింది. తల్లినుంచివిక్షను ఎలర్జీ సంక్రమించదు. కాని ఎలర్జీ వ్యాధులు రావడానికి అనుకూల లక్షణాలుసంక్రమిస్తాయి.

పుట్టిన శిశువు తొలి నెలలోనే ఎలర్జీ లక్షణాలు కనిపించవచ్చు. ఈ పరిస్థితి ఆ శిశువు శరీరానికి ఒక ప్రమాదకరమైన అంశము అవుతుంది. జీవకణాలలో వచ్చే ఈ అతి సున్నితత్వం శిశు పెరిగినకొద్దీ ఇంకా ఎక్కువ అవుతుంది. ప్రస్ఫుటమవుతుంది. అందుచేత శరీరంలో ఈ గొలుసుకట్టు చర్యను నిరోధించడానికి చాల వ్యాధులను చికిత్స చేసే వైద్యులు ప్రయత్నిస్తారు.

శిశువులను ఎలర్జీ వచ్చిందంటే తల్లిదండ్రులను, దగ్గరి బంధువులను పరీక్షించడం అవసరం. అదేవిధంగా ఆ శిశువు వుండే ఎరిసరాలను, ఇచ్చే ఆహారాన్నిజాగ్రత్తగా పరీక్షించడం అవసరం.

ఎలర్జీ రోగ నిర్ణయం చేయడానికి ఇవన్నీ చెప్పినా ఎలర్జీ వ్యాధులు ఎక్కువగా వస్తూ వుండడం వల్ల ఆ రోగ్య రంగానికి హేతువవుతుందని అర్మన్ కొత్తజ్ఞులు ఇటీవల జరిపిన ఎనిలేసలు వెల్లడిచేశాయి. ఇందుకు పరిష్కారమార్గంగా వారు నగరాల్లో నిర్మించే భవనాలు ముద్ద గాలి ఇటు అటు ధారాళంగా ప్రవహించడానికి భూప్రదేశం వుండాలని, ఒక వానిపై ఒకటిగా నిర్మించబడే భవనాల ఎత్తు యంత్రాలు గాలి ఇటు అటు జరుగుటకు ప్రత్యేకంగా రంధ్రాలు కల్పించాలని. అందువల్ల గాలిలో కలిసిన (మోటారు వాహనాలు విడిచిన) మలిన వాయువులు ఎప్పటికప్పుడు గాలిచే పరిష్కరించబడటం జరుగుతుందని డాక్టర్ వాల్టర్ డాంజర్ వెల్లడించారు. (అర్మన్)

విశ్వ ప్రేమ

—★ శ్రీ పి. ఎస్. ఆర్.

నీ కులము నా కులము
ఏల యీ వ్యాకులము
మనది మానవకులము కాదా!
ఓరన్న మనము నాగరికులము కామా!
నీ జాతి నా జాతి
అంటె యేదిర ఖ్యాతి
మనదంత నరజాతి కాదా!
ఓరన్న మనిషినే ప్రేమించరాదా!
నీ మతము నా మతము
ఎందు కీ రెటమతము
శాంతి మన అభిమతము కాదా!
ఓరన్న సౌఖ్యమే సమ్మతము కాదా!
నీ దేశమని నీవు
నా దేశమని నేను
ఆవేశపడుచేల
ఆయాసపడనేల
విశ్వమంతా మనది కాదా!
ఓరన్న విశ్వయుద్ధం ఆపరాదా!

మోటారు ఇంజన్ చరిత్రలో విప్లవ శకం ఫెలిక్స్ వాంకెల్ ఇంజన్

70 సంవత్సరాలుగా వాడబడుతున్న మోటారు ఇంజన్ స్థానంలో సరికొత్త ఇంజన్‌ను నెదర్లాండ్సు ఖ్యాతి ఫెలిక్స్ వాంకెల్ కే దక్కింది. ఆయన ఇంజనీరింగ్ పట్టభద్రుడుగాడు. మెకానిక్‌గా కనీసం పొందలేదు. స్వయంకృషితో, మూడు దశాబ్దాలు పరిశోధనజరిపి సర్క్యులర్ డిస్క్ ఇంజన్‌ను కనుగొనటం ద్వారా అంతర్జాతీయ ఖ్యాతి గడించాడు.

ఆయన 1964 లో కనుగొన్న సర్క్యులర్ డిస్క్ ఇంజన్ అంకుపూర్వం ఉపయోగంలోవున్న ఇంజన్‌కంటే అతి చిన్నది. తేలిక బరువుకలది (అర్మన్)

కోడికునుకు

జెట్టి కిరీటి

అత్యంత ముఖ్యమైనది.

ప్రతి వయస్సుకీ ఏదో ఒక ప్రమాదం

ప్రతి వయస్సుకీ ఏదో ఒక ప్రమాదం వుంటుంది. మొదటి అను నెలలలోనూ దిక్కుతుకిర్తకోళ సంబంధమైన దర్శనంబంధమైన వ్యాధులు వస్తాయి.

ఆ తరువాత ఆను నెల్లోనూ శ్వాసకోశ సంబంధమైన వ్యాధులు రావచ్చు. రెండు మూడు సంవత్సరాలకు సంబంధించిన వ్యాధులురావచ్చు.

మూడేళ్ళ తరువాత, ప్రత్యేకించి 19 ఏళ్ళలోపున కీళ్ళవాతం రావచ్చు.

మొదట ఎలర్జీ లక్షణాలను మాత్రమే చూపుతూ ఆ తరువాత శరీరాకి ఇంకా ఎక్కువ ప్రమాదకరమైన వ్యాధులను తెచ్చి పెట్టే పదార్థాలనుంచి విక్షణను కాపాడటమనే సవాలును డాక్టర్లు ఎదుర్కొంటున్నారు. చాలా సందర్భాలలో ఇస్తుంది వారా పని చేయగల్గుతున్నారు.

ఎలర్జీ వ్యాధులను చికిత్స చేయడం ఒక్కొక్కప్పుడు చిక్కులతో కూడిన, ఎక్కువకాలం పట్టేదని. అందుచేత ఎలర్జీని రూపుమాపడానికి అన్ని పద్ధతులను అవలంబించడం చాలా ముఖ్యం.

గాలిలో ఎగిరే టాన్సిల్

యమేనియాలోని మాస్కోలో 9 మీటర్ల వెడల్పు 12.4 మీటర్ల పొడవుగలిగిన గాలిలో విహరించే టాన్సిల్ తయారుచేశారు. 300 హార్స్‌పవర్ ఇంజనుగల యీ గాలిటాన్సిల్ ప్రయోగాలు జరుపుతున్నారు. 600 కిలోగ్రాములు బరువుగల తీసుకు వెళ్ళగలదు. సిబ్బందిలోని చిన్నచిన్న యమ్మార్థకూలో 150 మీటర్ల ఆకాశంలో యీ టాన్సిల్ దిగగలుగుతుంది. ఈ ఎగిరేటాన్సిల్ పూర్తి గా రోహంతో నిర్మింపబడింది.

(యమేనియన్ న్యూస్.)

మలిన వాయువుల పరిశుద్ధికి "వాయుకంఫాలు"

జనాభా యెక్కువగాగల నగరాల్లో మోటారు వాహనాలు విడిచే కార్బన్ మోనాక్సైడ్ వాయువు వలన గాలి అధికమవుతుంది. ఆరోగ్య రంగానికి హేతువవుతుందని అర్మన్ కొత్తజ్ఞులు ఇటీవల జరిపిన ఎనిలేసలు వెల్లడిచేశాయి. ఇందుకు పరిష్కారమార్గంగా వారు నగరాల్లో నిర్మించే భవనాల మధ్య గాలి ఇటు అటు ధారాళంగా ప్రవహించడానికి భూప్రదేశం వుండాలని, ఒక దానిపై ఒకటిగా నిర్మించబడే భవనాల ఎత్తు యంత్రాలు గాలి ఇటు అటు జరుగుటకు ప్రత్యేకంగా రంధ్రాలు కల్పించాలని. అందువల్ల గాలిలో కలిసిన (మోటారు వాహనాలు విడిచిన) మలిన వాయువులు ఎప్పటికప్పుడు గాలిచే పరిష్కరించబడటం జరుగుతుందని డాన్స్ వాల్టర్ డాంజర్ వెల్లడించారు. (అర్మన్)

వైద్య సౌకర్యాలు

[శివ పేజీ తరువాయి]

ఎంత నిరాడంబరంగా ఉండేవారో ఆయన భార్య అంత ఆడంబరంగా వుండేవారు. ఆ నడతను నమ్మిన సిద్ధాంతములను ఆచరణలో చేసి చూపెడేవారు. సాంఘికంగా మార్పు రాకముందే తన ఎస్టేటు అంతా పేద రైతులకు పంచిఇచ్చేసి తానుకూడా సామాన్య రైతువలె కష్టించి పని చేసి జీవించటం ప్రారంభించారు. కటుంబ నిర్వహణంలో ఆర్థిక చిక్కులు వచ్చినాలతో ఆయన, భార్య చాలా అవస్థపడ్డారు. అయినా అలాగే కాలంగడుపుతూ వచ్చారు. 1910 సంవత్సరం నెల 9 వ తేదీన ఆయన స్వర్గస్థులయ్యారు. ఆయనకు స్మృతిచిహ్నాలు, కర్మకాండలు యదల నమ్మకంలేదు. తన అనంతరం తనను సామాన్య పౌరునివలెనే ఖననం చేయవలసిందిగా వీలునామాలో వ్రాసుకున్నారు. ఆయనకోర్కె ప్రకారం కేవలం 6 అడుగుల నేలలో ఆ మహనీయుని భౌతికకాయాన్ని ఖననం చేశారు. అక్కడ ఆయన చిన్న తోటలో తన తమ్ములతో కూర్చొని పెయిరీ కథలు చెప్పుకుంటూ గడిపేవారట. ఆయన తోటలో ఓ మూల స్థలములో మట్టితో పూడ్చిన ఆయన సమాధి ఉన్నది. రోజూ వందలకొద్దీ యాత్రీకులు ఈ ప్రదేశాన్ని దర్శించి వెళ్తూ ఉంటారు. వీరిలో చాలామంది విదేశీ యాత్రికులున్నారు. ఆయన గురుపు కాలిలో, నొక్కలభవాలు. ఆ రోజులలో వారిని పరికరాలన్నీ యదాతథంగానే వుంచారు. చాలా మంది నిబ్బంది ఈ మ్యూజియము, ఇతర మ్యూజియములు చూస్తూ ఉంటారు. ఆయన గాంధీజీ రచనలు కూడా చదివారు. ఆయన చదివిన పుస్తకాలన్నీ ఆయన లైబ్రరీలో జాగ్రత్తగా వున్నాయి. అభ్యుదయకరమైనదేదో చేస్తున్నందుకు కారు ప్రతి పు ఆయనను అరెస్టు చేయించుతానని వార్త ఒక రాయి కవదలో పెట్టి పంపారు. అయినా ఆయన లక్ష్యంచేయలేదు. ఆ రాయి కూడా మా స్కో మ్యూజియములో ఉన్నది.

మాస్కోలోని ప్రసూతి చికిత్సాలయము

మాస్కోలో 40 మెటర్నిటీ హాస్పిటల్సు వున్నాయి. వీటిలోని 26 వ మెటర్నిటీ హాస్పిటలు చూడటానికి వెళ్ళాను. ఇది రెండు లింకులలో వున్న 4 అంతస్తుల భవనము. ఇక్కడ 225 మంది స్త్రీలకు ప్రసవ సౌకర్యాలు ఉన్నాయి. దీనిలో వివిధ శాఖలు వేరే ఉన్నాయి. అనహజ గర్భిణీశాఖ వేరే వున్నది. వీరికొరకు 80 మంచములున్నాయి. గర్భసంచికి సంబంధించిన డిసాయిమెంటుకు 80 మంచములున్నాయి. గర్భస్రావం డిసార్డుమెంటుకు 80 మంచములు ఉన్నాయి. ఇక్కడ పోలీక్లినిక్కు వేరే ఒక భాగములో ఉన్నది. ఇక్కడి శస్త్రచికిత్సలు రకరకముల యంత్ర సహాయముతో అసహజ గర్భిణీలను సక్రమంగా కావాడి విధానమున్నది. తల్లికడుపులో సరిగా పెరగకుండా ప్రసవించిన బిడ్డలను విద్యుచ్ఛక్తి యంత్రములద్వారా సక్రమంగా తయారు చేయటానికి ప్రయత్నించుతారు. మానవసహాయంతోనూటలు ఎన్నో యంత్రాల సహాయం కూడా మాకు శిశువులకు లభ్యం అవుతుంది. ఈ హాస్పిటల్ లోఎలికి రోగులు బంధువులకు అనుమతి ఉండదు విజిటర్సు హాలులోనికి వారిని తీసుకువస్తే అక్కడవారు తమ బంధుమిత్రులను కన్నారని సంతోషించుతారు. డాక్టర్లకు, మెడికల్ సిబ్బందికి తన్ని హాస్పిటలు వార్డులలోనికి ఇతరులకు ప్రవేశంలేదు. కొద్దిమంది విదేశస్థులూ, స్వదేశస్థులూ ప్రత్యేక అనుమతితో తెల్లని ఓవరుకోటు, తలకు తెలపోపీ. కాళ్ళకు హాస్పిటలు చెప్పులు అన్నీ ధరించనేగి తీసుకు వెళతారు. హాస్పిటలు ప్రధానాధికారిపెంట వుంటే అన్ని విభాగములూ చూపించి వివరిస్తారు. ఇక్కడ సంవత్సరానికి 3500 మంది పిల్లలు పుడుతూ వుంటారు. వీరిలో కొందరు కవలలు కూడా ఉంటారు. కొంత మంది శస్త్ర చికిత్స ద్వారా తీసిన బాలలుంటారు.

బాగా ఆరోగ్యంగావున్న శిశువులు 4-4½ కిలోలు ఉంటారు. పుట్టగానే శిశువు తల్లి వద్దనుండి వేరుపరచి పిల్లలకు కేటాయించిన రూమ్సులో మెత్తనివస్త్రములుతగిలి బాయిలు 22 డిగ్రీల వేడితో కూడినరూములో ఉన్నారు లోపల పడుకబెట్టారు. దని ప్రదేశం అయినందున పుట్టగానే శిశువు ఉన్న రగ్గులో చుట్టివేస్తారు. శీతాలాలు అయితే మైనుండి కిందివరకూవున్న రగ్గు శిరస్సునుండి సరిసాదం వరకు కప్పబడినదెమ్మకొడిగి దాని పైన రగ్గులో చుట్టివేస్తారు. మలమూత్ర విసర్జన చేయగానే దూదితడుపు కులాముతో తడపి తుడివేసి బేబీ ఎత్తుకువేసి బట్టి తిరిగి డెమ్మకొడుగుతారు. ముఖము వద్ది మూత్రంగారి పీల్చుకోవటానికి వీలుగా కొద్ది భాగి వుంటుంది. పిల్లలను ప్రతియూరు గంటలకు తల్లివద్ద పాలు త్రాగించడానికి తీసుకువెళ్ళి పాలు త్రాగటం పూర్తి కాగానే తిరిగి తీసుకు వెళ్ళి యథాస్థానంలో విశ్రమించనిస్తారు. సుఖప్రసవం అయితే రెండు రోజులు మాతను ఎక్కడితో సమీపాన మూరవలోజా నుండి హాస్పటలు వరకంతా కాంపౌండువేసి అయా ఇటూ తిరుగవచ్చు. ప్రసవానంతరం 9 వ రోజున ఇంటికి వెళ్ళవచ్చు. ఈ హాస్పటలునుండి వెళ్ళేటప్పుడు విక్షణనం హాస్పటలు వేసు ప్రాసవ మెగాలలాంటి సువ్రేని విశ్వకవుడు మెడల్ కడతారు. పుట్టగానే గుప్త కొరకు తల్లికి విక్షణానందవేసిన దీపికకడతారు. అయినాసంబంధ ప్రకారం ఆ తల్లి విక్షణను పాలు పాలు నష్టము చేస్తారు. గర్భిణి వచ్చిన మొదటి నెల నుండి ఇక్కడి ప్రత్యేక క్రద్ధతో చూస్తారు. వారం వారం మలమూత్రాలు ఇతర కారి రక్తపరీక్షలు జరికేటు ఏ పైనా ఇలహీన తలంటే హాస్పిటలు చేయుతారు, లేకుంటే ఇంటి వద్దనే ఉంచి కావాల్సిన మందులు, వైద్యులు ఇస్తారు. ప్రతి మెటర్నిటీ హాస్పిటల్‌కు 4 - 5 అంబులెన్సు స్పెషల్సుకార్లు ఉంటాయి. నొప్పులు వెంగానీ లేక అంతకు ముందుగానీ తన ప్రాంతంలో ఉన్న మెటర్నిటీ హాస్పిటల్‌కు ఫోనుచేస్తే కారు, మెడికల్ సిస్టర్తుతో సహా వచ్చి ఆమెను తీసుకు వెళ్ళి హాస్పిటల్‌లో అడ్మిట్ చేస్తారు. అమె బంధువుల సహాయం ఏమీ అవసరంలేదు కావాల్సిన అన్ని సదుపాయములు అన్నతి అధికారులే ఏర్పాటుచేస్తారు. మన దేశములో నిశేరియను అవరేషనుద్వారా విడదీస్తే ఇద్దరికీ మాత్రమే అవకాశం ఉన్నది. కాని ఇక్కడ నిలువుగా కాకుండా అడ్డంగా అవరేషన్లు కొంతమందికి చేశారు. ఇలా చేసినందువల్ల మూడవ బిడ్డకూడా ప్రమాదంలేకుండా శస్త్రచికిత్సతో తీసు వచ్చని తల్లిబిడ్డా సురక్షితంగా ఉంటారని చెప్పారు. ఏదైనా ప్రత్యేక ఆరోగ్యకారణాలు ఉంటేతప్ప గర్భవిచ్ఛిత్తి చేయటానికి డాక్టర్లు అనుమతించరు. సాంఘిక సమానత్వం, సాంస్కృతికస్థాయి ఉన్నందున ఎవ్వరికీ రహస్యంగా గర్భవిచ్ఛిత్తి చేసుకోవాల్సిన అగత్యంలేదు. మొట్టమొదటిసారిగా ఎవరైనా ఏ పరిస్థితులలోనైనా గర్భవిచ్ఛిత్తికి పాల్పడితే అది వారి శరీర ఆరోగ్యాన్ని కుంటుపడుతుందని చెప్తారు. ఎప్పటికంటి బిడ్డకున్న తల్లిని పోలియట్ ప్రమాదం దాటా గౌరవిస్తుంది. ఎక్కువమంది పిల్లలున్నప్పుడు వారికి అవసరమైనమిత్రం జీతంతోపాటు ఇంకా కొంత ప్రోత్సాహాన్ని ఇస్తారు. ఈ మెటర్నిటీ హాస్పిటల్సుకు ఎప్పుడూ ఏమీ డబ్బులివ్వనవసరములేదు. సోవియట్ ప్రభుత్వం తల్లిబిడ్డల ఆరోగ్యంకొరకు ఎంతఖర్చు పెట్టటానికికూడా వెనుకంజ వేయదు. మన దేశంలో ప్రసవం తమరి ఎలాంటి సౌకర్యాలు లేకపోగా ప్రైవేటు హాస్పిటల్సు లోపలికి కుక్కలనుకూడా ప్రవేశం దొరకటం ఎంత విచారకరమో ఊహించి దానవసరంలేదు ఉండలేక పోయాను. (సమాప్తి)

పావులు

(శివ పేజీ తరువాయి)

ముందుకు సాగి ఒక్క ఉదుటున దాన్ని చేజిక్కించుకొన్నాడు. దానిని వళ్ళో కరచి పట్టుకొని వెనుతిరిగాడు. ఈడవలసినదూరం నిస్పృహ కలిగించింది. శరీరం అలసిపోయి అనుసంధానతో రొప్పసాగాడు. మరో దిశగా మళ్ళాడు.

గుహలు గుహలుగా బండలు ఎత్తుగా పేరుకున్నాయి.

సూర్యరశ్మి దొరలని ఆ పొరంగం మధ్య నుండి ప్రవహిస్తున్న నీటి జాలు పెరిగిన నాచుతో అల్లుకు పోయిన తామర తెగేలాంటి పదార్థాలు ఒక్కొక్క అంగుళం తాడు పట్టును కోసుకుంటూ. రాసుకొంటూ ఆడీకిటి గుహారాశి పోసాగింది. ఎక్కి వచ్చాక అతను లోపలనుండి చేయూత నిచ్చారు.

ముందుకు తూలి పడబోయాడు.

అతను గట్టిగా పొదువు పట్టుకొని ఇంద పైన నుండి జారాడు. అతని అరచేతులపై తాడు చుట్టు కున్న అరపటి-ఎర్రగా కందిపోయింది చుట్టుచుట్టు-శరీరం. నీరు విడువకగానిచి కళ్ళు మూతపడిపోయాయి. అమూరంలో ఛాతి ఎగిసిపడసాగింది.

ఓ అర్ధగంట కాలం అలా జీవచ్ఛవంలా పడిపుండి మెల్లగా కళ్ళువిప్పి చూశాడు. ఎదురుగా అతను-తన్ని బురఖా శరీరంనిండాడిగి వేసికొని-ఎముగ్గొలులా మెల్లగా రెండు చేతులు ఛాతీపై చేర్చుకొని కూర్చొంటాడు. కళ్ళుగాని నిండుకొన్న కృతజ్ఞతతో "తన్యుతన్యుడా" చిరునవ్వుతో యిమిళిక హస్తాలను చేసు చేశాడు

"నీవేమ"-అతనడిగాడు.

"రామ్"- గొంతు వణికింది. - పైన పండు పేరుపోవటం గుర్తాకారంలా ఉంది

"మీ ఊరు" —

"హైదరాబాద్"

తన అరిచేయి శరీరంపై వెచ్చటకలు పూసుకుని నిశ్చలమైనదుకున్నాయి గూడాలు కన్నుగానే. ముసుగుతనేసికొని కూర్చున్నాడు— సమాధానం చేస్తూ.

"పనా" ... అతని కళ్ళలో కొత్త వెలుగు తిమ్మింది. కనుబొమలు విల్లులా పైకి లేచాయి.

"ఎన్ను మాట్లాడుతుంటే మళ్ళీ హైదరాబాద్ వస్తున్నట్టే ఉంది. అయితే నీవు హైదరాబాద్‌వాసివన్నమాట...చాలా సంతోషం". అతని కనుపాపల్లో గత జీవితపు స్మృతుల అలలు —అలలపై తేలిపోతున్న మనస్సు — జ్ఞాపకాల పిట్ట తీగె పట్టలో చిక్కుబడిపోయిన మనస్సు విలవిలాడిపోయింది. ముఖం మూసుకుపోయింది.

"మేం అక్కడ్నుంచి పారిపోయినావటం. చాలా పొరపాటయి పోయింది. భయ్. ఎంతో అస్తిపాస్తులు నష్టపడుతూ ఇంత దూరం పరుగెత్తికొచ్చి ఇక్కడ మేం పాము కొన్నదమీలేదు ... ఆ నడుక్కోవటం ఆ పంపుకోవటం ... ఎమిటో యార్...ఆ రోజులు జ్ఞాపకం తెచ్చుకోక పోవటమే మంచిది."

కళ్ళు జలజలలాడాయి.

నిశ్చలమైన గాలాకళ్ళలో అతని గుండె గుండెలో గూడుకట్టుకొన్న జన్మ భూమి స్మృతులు వ్యథా చూరికగాదలుపుతూ గంలా పైకి కనిపించసాగింది గుండెను కొరుక్కుతింటున్నాయి.

"నీవు త్వరగా ఇక్కడ్నించి పారిపో... మా వాళ్ళు ..నీ కోసం గాలి స్తున్నారు. త్వరగా వారితో లేకపోతే వచ్చిపోతావ్" ఏదో జ్ఞాపకం వచ్చినవాడిలా ఒక్కసారిగా లేచి నిలబడ్డాడు. భయంతో కంపించిపోతూ తాను చెప్పిన గ్రినెడ్ అందుకున్నాడు. ఆ గుహనుండి క్రిందకు ఉరికి పోవానికి ఉద్యమిస్తూ అతను —

"వచ్చిపోవానికి ... తంపటాలకి కథ మనమిక్కడికి వచ్చింది. ... మనవృత్తి అది ... ఇంకా భయమెందుకు ... నీవు త్వరగానో ... ఈ వాటికి మీ కమాండర్ నీ పైకాలాలు,మిసిసులూ పూసుకుంటవచ్చు"

నువ్వన్న వచనం.

నిర్భయమైన , నిశ్చలమైన మాటలు ఆ వయసాంతాల్లో ఏదో కలత. పెనవైత్తి ఎండిపోయిన చెవనవ్వు.

కొండల గుండెల నగిరినట్టు తుపాకులు పేలాయి. దూరాన. కోపిన ఆవల బల్లల వలే బండను కరచి పట్టుకొని మెల్లగా దొర్లుతూ పొద్దుతో ప్రాకసాగాడు